

Yhdysvalloissa Donald Trump on hätää kärsimässä Iranin sodan vuoksi, kun öljypomot varoittavat entistä syvemmästä kriisistä ja omat ovat kääntyneet vastaan. Katastrofi hämmöittää jo.

Yhdysvalloissa Donald Trumpin korttitalo on luhistumassa, kun Epic Fury -operaatioksi kutsutun Iranin sodan seuraukset tuovat koko ajan enemmän ja enemmän mieleen Epic Failin, eppisen epäonnistumisen.

Asia näyttää vähitellen valkenevan myös Trumpille itselleen, sillä uutistoimisto AP:n tietojen mukaan Trump on kulisseissa entistä levottomampi ja käy suljettujen ovien takana entistä vauhkommaksi.

Syy Trumpin hermostumiseen on siinä, että hän ei ole löytänyt tapaa selittää, miksi hän aloitti koko sodan tai miten hän päättää sen. Asiaa ei auta, että kumpaakin on yritetty perustella puhtaalla mutulla.

Valkoisen talon lehdistösihteeri Karoline Leavitt on ainakin kahteen otteeseen kertonut, että Trumpin päätös aloittaa sota perustui tämän ”faktoihin pohjaaviin tuntemuksiin”, joiden mukaan Iran oli iskemässä Yhdysvaltoihin.

Pentagon on kiistänyt väitteet, että Iran olisi ollut ”välitön uhka” Yhdysvalloille. Myöskään Trumpin hallinnon senaatille suljetuin ovin antamat tilannekatsaukset eivät ole tukeneet näitä faktoja, joihin Leavitt väittää Trumpin perustaneen tuntemuksensa.

Viikonloppuna Trumpilta itseltään kysyttiin, milloin sota Iranissa päättyy. Jälleen vastaus riippuu siitä, miltä Trumpista tuntuu.

– Kun tunnen niin. Kun tunnen sen luissani, hän vastasi.

Trumpin fiilispohjainen sodankäynti on ymmärrettävää, koska mitään järkeä tässä ei ole ollut.

Trumpiin tiivistyy päivä päivältä vahvemmin Ruotsin valtakunnankanslerin Axel Oxenstiernan suuhun pantu toteamus: Tietäisitpä, poikani, miten vähällä järjellä tätä maailmaa hallitaan.

AP:n lisäksi myös brittilehti The Guardian on kirjoittanut, miten Trumpin käytös on muuttunut entistä kaoottisemmaksi, mitä pidemmälle sota on edennyt.

The Guardian on listannut lukuisia esimerkkejä, kuinka Trump on fiksoitunut triviaaleihin pikkuseikkoihin, kuten välirikoon tv-juontaja Bill Maherin kanssa, sodassa kaatuneiden amerikkalaisotilaiden sijaan.

Kokenut kolumnisti Simon Tidall tiivistää, kuinka Trumpin silmien edessä siintää nöyryyttävä epäonnistuminen, joka on symbolisesti yhtä vahingollinen Yhdysvaltain kansainväliselle asemalle kuin aiemmat möhläykset Lähi-idässä.

– Trump on mies ilman suunnitelmaa. Hänellä ei ole pienintäkään aavistusta siitä, mitä Iranissa pitäisi tehdä seuraavaksi, ja hän pettää itseään sillä, että asiat olisivat hänen hyppysissään, Tidall tylyttää The Guardianissa.

Trump on tahtomattaan ja ehkä ymmärtämättömyyttään tullut paljastaneeksi sen, miten kujalla hän oli päättäessään hyökkäyksestä Iraniin. Mitään muuta tulkintaa ei voi tehdä Trumpin sanoista, joiden mukaan hänelle suurin yllätys oli Iranin vastaiskut naapurimaihin.

– Olimme järkyttyneitä, Trump sanoi viimeksi maanantaina.

Järkyttävää on ainoastaan se, että Iranin iskut Yhdysvaltain liittolaisia ja tukikohtia vastaan yllättivät Trumpin. Ei ihme, että Trumpin hallinnon senaatille antamaa selontekoa sotasuunnitelmista on kutsuttu ”sekavaksi ja epätäydelliseksi”.

Trumpia varoitettiin myös siitä, että Iran sulkisi Hormuzinsalmen. Trump näki asian toisin eikä varautunut tähän mitenkään – ja kaikki näkevät, kuinka pahasti metsään Trump omassa yliveraisuudessaan jälleen kerran meni.

Joskin epäpätevyytensä joka päivä osoittava puolustusministeri Pete Hegseth katsoo, että Hormuzinsalmi on avoin öljykuljetuksille. Asiassa vain yksi pieni mutta.

– Ainoa asia, joka estää läpikulun [Hormuzinsalmella] juuri nyt on se, että Iran ampuu laivaliikennettä kohti, hän sanoi perjantaina.

– Se on avoinna läpikululle, jos Iran ei tee niin.

Kyllä, Hegseth todella sanoi näin. Viitattakoon tässä kohdin jälleen Oxenstiernan sanoihin.

Viimeisen vuoden ajan Trump on tehnyt kaikkensa heikentääkseen liittolaisten suhtautumista Yhdysvaltoihin.

Sitten hän hyökkäsi Iraniin konsultoimatta liittolaisia ja nyt hän anelee hattua kourassa samoja liittolaisia siivoamaan aiheuttamansa sotkut Hormuzinsalmella.

Liittolaiset ovat tähän mennessä joko kieltäytyneet lähettämästä Trumpin pyytämiä sotalaivoja Hormuzinsalmelle öljykuljetusten turvaamiseksi tai jättäneet Trumpin anelut huomiotta.

Ja nyt Trump itkee asiasta Financial Timesin haastattelussa.

– On oikeudenmukaista, että ne, jotka hyötyvät salmen olemassaolosta, auttavat varmistamaan, ettei siellä tapahdu mitään pahaa, Trump sanoo lehdelle.

– Jos vastausta ei tule, tai jos se on kielteinen, mielestäni se on erittäin huono asia Naton tulevaisuuden kannalta.

Jännä juttu, mutta ilmeisesti liittolaisten vieraannuttaminen kauppasodalla ja esimerkiksi Kanadaa ja Grönlantia koskevilla uhkauksilla ei ollutkaan fiksu strategia.

Myös öljyjätit ovat lisänneet Trumpin ahdinkoa. The Wall Street Journalin tietojen mukaan öljyteollisuuden isot nimet varoittivat Trumpia viime viikolla siitä, että energiakriisi on todennäköisesti pahenemassa.

Texasilaisen öljy-yhtiö Elevation Resourcesin toimitusjohtaja Steven Pruet esitti kiertelemättä myös WSJ:lle.

– Maailma ei tarvitse 120 dollarin öljyä. Se aiheuttaa taloudellisen tuhon, hän manasi.

Trumpin syöksykierrettä vahvistaa myös se, että kotimaassa kritiikki sotaa kohtaan kasvaa koko ajan.

Viikonloppuna kuusi amerikkalaissotilasta sai surmansa, kun Yhdysvaltain KC-135 Stratotanker -ilmatankkaus kone syöksyi maahan. Yksi kuolleista sotilaista oli 28-vuotias kersantti Tyler Simmons, jonka perhe on syyttänyt Trumpia tarpeettomasta sodasta.

– Tämä olisi ollut estettävissä. Meidän ei olisi tarvinnut olla tässä sodassa. Tämä on perusteetonta, ja tässä on tulos, Simmons'n serkku Stephen Douglas kommentoi paikalliselle NBC-kanavalle Ohiossa.

– Perheet kärsivät tällä hetkellä. Ei ole oikein aloittaa sotaa vain sen vuoksi, että haluaa aloittaa sodan, Simmons'n isoäiti Bernice Smith lisää.

Kansan lisäksi yhä laajempi joukko Trumpin omia tukijoita sekä etenkin nimekkäitä ja ääri-aidan kuuntelemia hahmoja on sotaa vastaan.

Viimeisimpiä sotaa kritisoineita tai sitä vastaan kääntyneitä näkyviä Trump-tukijoita ovat laita-oikeistolainen Nick Fuentes ja Joe Rogan, joka äskettäin luonnehti Trumpin sotaa ”mielenvikaiseksi”.

Fuentesin ja Roganin lisäksi Trumpin sotaa vastustavat muun muassa Maga-kultin jättänyt Marjorie Taylor Greene sekä mediapersoonat Ann Coulter ja Tucker Carlson. Myös edustajainhuoneen republikaaniedustaja Thomas Massie suhtautuu kriittisesti Trumpin sotaan.

Tähän nähden ei ole mikään ihme, että Trump vaikuttaa olevan romahtamispisteessä. Hän paljasti hermostuneisuutensa pillastumalla Air Force One -koneessa, kun häneltä kysyttiin, miksi hän on lähettämässä 5 000 merijalkaväen sotilasta Lähi-itään.

– Olet erittäin vastenmielinen ihminen, Trump vastasi kysymyksen esittäneelle toimittajalle sunnuntaina eikä sanonut muuta.

Kuten Ulkopoliittisen instituutin tutkija Maria Lindén totesi helmikuussa Trumpista, ”nurkkaan ahdistettu olento on yleensä aina vaarallinen”.

Kerta toisensa jälkeen Trump näyttää olevan vaaraksi laajalti koko maailmalle. The Guardianin kolumnisti Simon Tidall arvioi, että ”epäonnistuva ja hoiperteleva Trump muodostaa selvän ja välittömän vaaran Yhdysvalloille ja maailmalle”.

Tidallin mukaan Trump pitäisi tämän vuoksi kaataa. Onneksi Trumpilla itsellään oli jo vuonna 2008 vastaus siihen, mitä tulisi tehdä johtajille, jotka vievät maansa keksityin perustein sotaan Lähi-idässä.

Tuolloin Trump koki, että George W. Bush olisi pitänyt asettaa virkasyytteeseen ja panna viralta.

– Ehdottomasti sodan takia. Hän valehteli. Hän vei meidät sotaan valheilla, Trump perusteli näkemystään viraltapanosta.

Trumpin tulisi tehdä omat johtopäätöksensä, mutta kaiken perusteella se olisi liikaa vaadittu. Trump kun ei ole tullut tunnetuksi kunniakkaana ja periaatteellisena miehenä.

Mutta maailman onneksi kaikki merkit viittaavat siihen, että henkilökohtainen katastrofi lähestyy väijäämättä Trumpia. Syksyn välivaalit siintävät nimittäin jo horisontissa – ja Trump tuntee tämän nahoissaan. Se saattaa tietää Trumpille lopun alkua.